

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRTO LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Deželnozbornske volitve.

Kakor smo že poročali, se vrše volitve v deželni zbor kranjskega koncem meseca februarja. Kratka doba samo dveh mesecev nas torej še loči od časa, ko bo imelo naše ljudstvo priliko pokazati, komu bo poverilo zastopstvo svojih interesov v deželni zbornici, komu zaupa svojo bodočnost.

Cela s koncem meseca decembra potekla ustavna doba kranjskega deželnega zbora ni prinesla ljudstvu nikakih koristi. Zloglasna obstrukcija, sedaj klerikalna, sedaj zopet liberalna, je onemogočila vsako redno delovanje deželnega zbora, ljudstvo pa je imelo le svojo sveto dolžnost leto za letom plačevati deželni davek, ne da bi imelo kak vpliv na deželno gospodarstvo, ker so njegovi zastopniki v deželnem zboru, boreč se edino le za strankarsko nadvlado, trtili dragoceni svoj čas ali z brezplodnimi obstrukcijskimi predlogi, ali pa s hrupno obstrukcijo, bolj podobni klovnem v cirkusu dvomljive vrednosti, kakor pa ljudskim zastopnikom, katerih edina skrb bi morala biti blagor ljudstva. Na ta način je pač moralo priti do tega, da je ljudstvo že nestrpno pričakovalo, da stori vlada vendar že enkrat konec tem neznosnim razmeram in da ljudstvu priliko, izbrati si zastopnike v deželni zbor, ki bodo imeli predvsem odločno voljo delati za ljudstvo, skrbeti zato, da se v najkrajšem času kolikor mogoče nadomesti, kar je v dosedanjih izvenpostavnih razmerah šlo v izgubo, da bo ljudstvo za svoje dolžnosti prišlo tudi do svojih pravic. In mnogo, mnogo je tega, kar tirja ljudstvo od novega deželnega zbora, in resnega in vztrajnega dela bo treba, predno bo v naši deželi zopet mogoče govoriti o rednem teku javnih stvari.

Iz vseh koncev in krajev dežele prihajajo silne tožbe, narodno gospodarstvo trpi velikansko škodo, povsod je bilo treba nujne, izdatne podpore, da bi se vsaj vzpostavilo to, kar je bilo pred to pogubno dobo, o kakem napredku seveda niti govora. Ni ga bilo skoraj dneva, da ne bi se čulo o slabem stanju cest in potov, občine jih brez deželne podpore ne morejo izboljšati. Nujno se kliče pomoči proti nalivom, povodnjim, ali odkod naj pride ta, saj za tako nujno potrebne regulacije rek in potokov ni sredstev, ker jih ni dovolil deželni zbor, a država brez deželnega prispevka ne da ničesar. Omenimo naj le ribniško dolino in ljubljansko okolico, ki sta posebno preteklo jesen morali v tem oziru občutiti vse najhujše posledice „delovanja“ deželnega zbora. In kakor tu, ravno tako je bilo tudi drugod.

V naših sosednih deželah se je v teh letih brezdelja kranjskega deželnega zbora storilo vse mogoče v povzdigo gospodarstva. Koliko se je n. pr. samo na Koroškem žrtvovalo za napredek poljedelstva, živinoreje, posebno pa planinarstva. Na Štajerskem se je vključil narodnostnemu boju dosegla slovenska kmetijska šola za Spodnje Štajersko, dočim naša Gorenjska še vedno čakamo na uredničenje svojih želja po takem nad vse potrebnem zavodu. Kje imamo pri nas zavarovalnico za živino, ki je tako nujno potrebna za povzdigo živinoreje? Nekdaj tako cvetoče planinarstvo v Bohinju je šlo toliko časa rakovo pot, da je danes popolnoma na tleh. Tako se godi z vsemi enakimi in podobnimi panogami našega narodnega gospodarstva. Vse zastaja, vse gre rakovo pot, a temu ni krivo naše ljudstvo, ki ima najboljšo voljo hoditi po poti napredka, pa ne more naprej, ker mu zastavljajo pot njegovi lastni — „voditelji“!

Koliko zaostankov in katere imamo samo na polju kmetijskega gospodarstva, teh vseh nam ni mogoče naštetih, saj ga ni okraja, ni občine, ki bi ne klicala po deželni podpori, a ravno toliko je zopet zadev, ki tičejo vse sloje našega naroda, od katerih rešitve pričakuje kmet in meščan, obrtnik in trgovec, izboljšanja svojega stanja. Cela Notranjska n. pr. vpije po slabi vodi, in enakih želja in zahtev se čuje iz cele dežele. Kolikih koristi si obeta naše ljudstvo od tujskega prometa, ali zopet je navezano edino le na svoje lastne moči, namesto da bi dežela s krepko dejansko podporo posegla vmes in zagotovila ljudskemu delu trajen uspeh.

Priznavamo, da tudi dežela ne zmore vsega, da je pred vsem nujno treba ureditve in izboljšanja njenih lastnih financ, a ta se že obeta iz državnih virov, vemo, da je samopomoč eno prvih sredstev, katerih se je treba oprijeti našemu ljudstvu, ali tudi tu je treba sodelovanja deželnega zbora, tudi tu je treba, če ne drugega, vsaj stem, da se samopomoč uvede v tir izvedljivosti, da se zabranijo uspeh kvareči izrodki, pomagati ljudstvu do uspeha.

Velika večina prebivalstva kranjske dežele pripada kmetiskemu stanu, in ravno kmeti stan potrebuje pri nas najnujnejše podpore iz deželnih sredstev, da se povzpne iz svoje zaostalosti napram napredku v sosednih deželah. S tem sicer nikakor ne moremo odrekati tudi drugim stanovom, posebno obrtniškim in trgovskemu stanu, ravno take pravice do čim izdatnejšega pospeševanja njihovih interesov s strani dežele, ali vsak pametno misleči človek nam mora priznati, da je temelj našega naroda kmeti stan, in da bo cela naša narodna zgradba le tedaj

trdna, ako bo njen temelj krepak in trden. In to je tem lažje, ker si vendar interesi teh, za našo narodno gospodarstvo tako pomembnih stanov, ne nasprotujejo toliko, da ne bi se mogli vzporediti, in ker je eden stan toliko vezan na drugega, da je napredek enega mogoč le tedaj, ako napreduje drugi. Naj se opomore naš kmet, naj s trdno postavi na lastne noge, in dobiček bo imel od tega i obrtnik i trgovec, meščan, sploh celi naš narod.

Zato se nam zdi postopanje naših liberalcev, s katerim stopajo v volilni boj, tem nesrečnejše, tem pogubnejše za našo ljudstvo, kajti njihovo delo gre očitno za tem, da zasejejo med naš narod, ki že takointako dovolj trpi vsled strankarskih bojov, prepri in sovraštvo, hujšajoč meščanske sloje proti kmetiskemu ljudstvu, češ da se hoče ubiti slovensko meščanstvo in ga spraviti ob zastopstvo v deželnem zboru.

In zakaj vse to? Ne morda iz resničnega prepričanja, da se hoče res oškodovati meščanstvo za njegovo zastopstvo, o ne, saj tega nihče noče storiti, temuč edino le zato, ker se gre za izgubo par liberalnih mandatov, ker liberalni voditelji uvidevajo, da se je ljudstvo obrnilo od njih in da ne mara več zastopnikov, ki poznajo ljudstvo samo pred volitvami, pozneje pa le svoje strankarske koristi in se ne zmenijo zato, če bi narod tudi lakote pogibal, kateri se tudi za meščanstvo in njegove koristi ne menijo, ko so enkrat zasedli svoje prostore v deželni zbornici.

Vprašamo pa tudi, kaj so pa dosegli liberalci tako imenitnega za meščanstvo, da bi le-to moralo čez drn in strn za njimi? Ali ni ravno tako liberalna kakor klerikalna obstrukcija v deželnem zboru oškodovala kmeta kakor meščana? Ali ni bil ves humbug z volilno reformo v enako nesrečo poljedelcu, obrtniku, trgovcu, sploh vsemu ljudstvu? Ako so liberalci tako silni zagovorniki splošne in enake volilne pravice, katera popolnoma izenači delavca in gospoda, kmeta in trgovca, obrtnika in uradnika-meščana, kako morejo potem govoriti o ubijanju meščanstva in odvzemanju zastopstva v deželnem zboru, ko vendar sami zahtevajo odpravo vseh prepričav, ko vendar splošna in enaka volilna pravica, ako se izvede tako, kakor to znači že njeno ime, odvzema meščanstvu privilegij samostojnega zastopstva! Tu se pač kaže liberalni švindl z volilno reformo v najjasnejši svetlobi, in kdor tu ne izpozna, s kakim komedijantstvom hoče rešiti liberalna stranka svoje mandate, se pač ne more ponašati z razsodnostjo. In taka stranka, kateri naj bi bilo naše meščanstvo ponižen osliček,

LISTEK.

Ko je bil gospod Košmrlj na Dunaju vabljen.

Črtica. Spisal A. K.

Gospod Košmrlj je bil izvoljen za državnozbornskega poslanca in je moral na Dunaj. No, ugajalo mu je cesarsko mesto.

Neko jutro je hodil baš ves razburjen po svoji sobi, razmišljajoč — ne o nagodbenem vprašanju — temveč o tem, kaj si privoščiti za obed, zrezek ali biftek, in kakšna prikuha bi se najbolj prilegla njegovemu želodecu. Nena doma pa za-liši, kako je nekdo burno potegnil za zvonec. Bil je pismonoša, ki je mohl prestrašenemu Košmrlju majhen, podolgast pisemski ovitek. Gospod Košmrlj ga je pokorno sprejel, kakor se spodobi zvestemu državljanu; in ko ga je odprl, je našel v njem droben list iz trdega papirja, kjer je stalo tiskano:

„Gospod in gospa Bihard Stußmüller vabita gospoda Alojzija Košmrlja v soboto, dne 15. prosinca, ob pol 8. uri zvečer na souper.“

Gospod Alojzij Košmrlj se je bridko prestrašil. Že leta in leta se tudi doma ni bil podal v nobeno družbo, ki bi bila takoreč poseben odlična in imenitna, in zavdati se je moral že naprej, da se med spodobnimi ljudmi ne bo znal spodobno obnesti. Preklicano vabilo! Da se je moral seznaniti ravno s tem nepridipravom, ki mu ni žal tujega miru in pokoja! Najraje bi se bil gospod Košmrlj odtegnil vabilu; nekoliko ga je pa vendar le mikala nena navajena „komedija“, kakor se je rad izražal, vrhu tega je bil gospod Bihard Stußmüller tudi državnozbornski poslanec in z gospodom Košmrljem tovariš v stranki. Kdo ve, kakšne politične komplikacije bi se utegnile razviti, ako ki se mu zameril.

Zatorej se je Košmrlj odločil, da pojde. In glej, tisti hip je začutil, da to ni tako lahka stvar. Kako naj se obleče! Salonska suknja je moderna kvežjemu v Ljubljani, tako ga je podučil tovariš. Torej frak! Fraka gospod Košmrlj še danes nima. Smoking? Tega tudi ni premogla njegova garderoba; ampak ker je cenejši od fraka, si ga je naš mučenik sklenil naročiti pri krojaču, ki je imel svojo prodajalno ravno nasproti njegovega okna. Po svoji zunanosti se je na vsak način trebalo odlikovati, zakaj, toliko se je dičnemu Košmrlju pač dozdevalo, da z duševnimi zmožnostmi nikakor ne bo budil ugodne pozornosti.

Krojač mu je obljubil za gotovo — s krojaško obljubo, to se razume samo po sebi. V soboto je čakal gospod Košmrlj z utripajočim srcem do šestih, do četrta na sedem, do polusedmih, do tričetrt — a smokinga ni bilo. Ves divji je poslal sobarico vprašat, kaj je z obleko; stekla je in je pritekla z odgovorom vrlega mojstra Fipsa, da napravi smoking čisto gotovo — do druge sobote.

Zdaj gospodu Košmrlju ni preostajalo drugega, kakor da se vrže v svojo nepremoderno salonsko. Nato je nategnil svoje nerodne lakaste, nataknil rokavice s toliko naglico, da sta mu počila dva šiva, in se je slednjič po hudem trpljenju odpravil na pot.

Izvošček je obstal; gospod Košmrlj je skobacal po širokih stopnjicah v visoko prtiličji in je pozvonil.

Odprla mu je drobna, mlada hišina dokaj prikupljivega obrazka. In, dočim je on odlagal klobuk, je obesila tega in težko zimsko sukno vrlega možaka na klin ter mu je ponudila kos kartona, na katerem je stala številka 13. Po daljšem ugibanju se je revežu zdnilo, da je to garderobna številka; kmalu bi bil izvlekel še deseticico zanj, kakor v gledališču. Ker je pa videl, da se deklica posmehuje njegovim trudapolnim poizkusom, potegniti denarnico iz zadnjega hlačnega žepa, se mu je

na katerega hrbtu bi naše mandatov lačno liberalno pravo preobračalo svoje strankarske kozolce, pričakuje, hujskajoč meščana na kmeta, zaupanja v našem ljudstvu!

Naravnost smešno pa je, kako strahovito narodni so postali zadnje čase naši liberalci, odkar jih več ne obsenčuje milost barona Schwegla, tisti liberalci, ki so bili leta in leta zvezani z našimi narodnimi nasprotniki ne menda zato, da rešijo podporo slovenskemu gledališču, temveč zato, da rešijo svojo nadvlado v deželi; a ravno tako tudi naši klerikalci, ki so klicali še pred kratkim ogenj in žveplo na liberalne narodne izdajice, pa se sedaj v potu svojega obraza trudijo in mučijo za prijaznim nasmehom nemškega veleposestva in njenega protektorja deželnega predsednika Schwarzala!

Kaj korist ljudstva, kaj interesi kmetstva, meščanstva, za nadvlado v deželi se gre enim in drugim, pa naj pri tem kmet in meščan propadata ali napredujeta, to je postranska stvar. Se že najde kaka stvarca, za katero se vname boj, napihne se ta stvarca do neskončnosti, obojestranskim poslancem se še in še povečana postavi pred oči, in bije se boj za oslovsko senco. Ljudstvo, izpočetka omamljeno, začne izpoznavati, kako se ga je izrabilo, kolne svoje „zastopnike“, kolne svojo žalostno usodo in trpi za svojo nepremišljenost, da se je dalo omamiti po blestečih obljubah, ki so se pa končno izkazale kot prazne pene!

Slovensko ljudstvo! Dva meseca je časa, da si premisliš, kakega zastopstva ti je treba v deželnem zboru: ne ljudi, ki bodo ob prvi priliki pozabljali, kaj je njihova dolžnost, zakaj so izvoljeni, temveč mož, kateri bodo, prosti strankarskih predsodkov, v prvi vrsti skrbeli zato, da ti zasigurajo nemoten gospodarski razvoj in napredek, od katerega je odvisna vsa tvoja bodočnost. Slovensko ljudstvo, ti izbiraj samo, saj ti je po dosedanjih izkušnjah lahko izbirati in izbrati. V tvoji volji je tvoja bodočnost!

Politični pregled.

Delegacijsko zasedanje.

Izpočetka se je nameravalo zopet začeti z rednim delegacijskim zasedanjem dne 8. t. m., ali kakor se poroča z Dunaja, začnejo delegacijski odseki svoje delovanje šele po povrnitvi delegatov iz Pulja, kamor jih je povabil poveljnik vojne mornarice, torej šele 18. t. m. Redno delegacijsko zasedanje se potemtakem začne šele zadnji teden meseca januarja.

Odlikovanje ministrov.

Obema ministrskima predsednikoma baronu dr. Becku in dr. Weckerlu je podelil cesar z ozirom na njune zasluge pri sprejetju pogodbenih predlog veliki križ Štefanovega reda. Sploh je ob tej priliki v veliki meri deževalo odlikovanj. Čudno je le, da nekaj tega blagodejnega dežja ni tudi padlo na gotove osebe, ki so se tako zelo trudile, da bi olajšale vladi težki porod nagodbe, gotove osebe v naši bližini.

Hrvatska.

Rakodezayu se je torej posrečilo zagotoviti si naklonjenost bivše madžar. stranke in si zasigurati stališče. Te dni je bil namreč Rakodezay v Budimpešti, kjer je poročal Weckerlu. O tem sestanku se poroča dunajski „Neue Frei Presse“ iz Budimpešte, da se je na njem konstatiralo, da se Rakodezayevemu nasprotniku in banskemu kandidatu baronu Rauchu ni posrečilo pridobiti si večine bivše narodne stranke in da so se izjavili, da bodo pod gotovimi pogoji podpirali Rakodezayevu vlado celo taki možje (?), o katerih priključitvi k vladni stranki se ni drznilo upati. Stvar bana Rakodezaya je torej na trdnih nogah, kajti zatrja se nadalje, da je Rakodezay zapustil Budimpešto z zagotovitvijo, da bo on vodil volitve na Hrvaškem. Gotova majhna nacionalna priznanja, ki jih zahteva narodna

stranka v svojem programu, so se tudi pretresovala ob tej priliki. Sekcijski načelniki bodo najbrž imenovani ob enem z razpisom volitev.

Rakodezay ima torej srečo in ima za seboj celo take ljudi, o katerih ni sam upal, da bi mu sledili. Ti možje so najbrž dr. Frank, stari lisjak, in njegova stranka. Vpraša se le: ali je vse to res in ali ni vse to pobožna želja Rakodezaya in ogrske vlade.

Rakodezay je namreč po konferenci z dr. Weckerlom imel pogovor z urednikom madžarskega lista „Uj Hirek“, in ta list poroča o Rakodezayevem položaju vse drugače, kakor pa naročni „Pressin“ dopisnik. „Uj Hirek“ piše, da je bil ban zelo potolčen, da je ponudil ministrskemu predsedniku demisijo, a da ga je ta prosil, da naj začasno še ostane na svojem mestu. Ban je ministrskemu predsedniku poročal o popolnem neuspehu in fiasku akcije narodne stranke. Priznal je, da bo narodna stranka vstopila v volilni boj brez upanja na uspeh. Stranka je doigrala v celi deželi in volitve jo bodo uničile popolnoma.

To se pač čuje precej drugače, kakor pa poročilo v „Neue Freie Presse“, in to neugodno poročilo smatramo za verjetnejše, kaj mogoče je, da je dr. Frank v svoji neznačajnost ponudil banu svojo podporo, da bi z njegovo pomočjo zagospodaril nad sovražno mu koalicijo, ali če se more tako izdajstvo pričakovati od njegovega židovskega značaja, vendar ni verjeti, da bi mu sledili njegovi poštenjši pristaši. Vsekako pa bo najkrajši čas pokazal, kje je resnica, saj morajo biti volitve razpisane vsak čas.

Češki deželni zbor.

Novo volitve za češki deželni zbor so razpisane, in sicer v kmetijskih občinah na dan 20. februarja, v mestih in trgih 27. februarja, v trgovskih in obrtnih zbornicah 2. marca, v veleposestvu pa 5. marca.

Češko-nemška sprava.

Kakor smo že pred kratkim omenili, se namerava ministrski predsednik baron Beck lotiti tudi narodnostnega vprašanja, in sicer sprave med Čehi in Nemci. Beck se še ni jasneje izrazil o načinu rešitve te zadeve, pač pa se je stvar že vzel v pretres in na češki in na nemški strani. Izmed Čehov, ki so se lotili tega vprašanja, omenjamo dr. Herolda, ki je predložil ministrskemu predsedniku spomenico z načrtom novega deželnega reda, oziroma nove deželne ustave za Češko. Sicer se je ministrskemu predsedniku izročilo več takih spomenic, izdelanih po mladočeških parlamentarih kakor dr. Pantučku, profesorju Čelakovskemu, dr. Pacaku, profesorju Čiperi, kateri vsi obravnavajo ureditev jezikovnega vprašanja in deželnozbornskega volilnega reda na Češkem.

Iz vseh teh spomenic je razvidna prva zahteva češka po priznanju češkega državnega prava, katerega uresničenje bi postavilo dežele češke krone na približno tako stališče napram ostalim avstrijskim kronovinam, kakor je zavzela ali bi je pravzaprav morala zavzeti Hrvaška napram Ogrski. Dr. Kramar je v prvi letošnji številki svojega glasila „Den“ v članku „Do nového roku“ razvil enake misli: „Enotnost in celokupnost zemlje, ravnopravnost in enaka vrednost obeh narodov v celem kraljestvu in tedaj postavno zajamčeno pravo razprave v državnih uradih v svojem jeziku, izravno, brez vsakjakih tolmačev, kakor govore o tem Nemci, in popolno možnost, da manjšine žive polno svoje narodno življenje, kulturno in politično: to so načela, od katerih ne sme odstopiti niti najumernejši Čeh. V tem okviru bi bilo mogoče, da bi se oba naroda mirno in svobodno razvijala, in jamstvo, da bi živela svoje samostalno kulturno življenje.“ Češke zahteve torej poleg češkega državnega prava ne vsebujejo več, kakor edino le uresničenje tega, kar državni osnovni zakon že takointako zagotavlja vsem avstrijskim narodnostim, cesar pa Nemci ne priznavajo drugemu, kakor le edinim samim sebi. Izjava

nemškega ministra-rojaka Peschke, da Nemci na Češkem sedaj nimajo nikakih trdnih pravic, in ravnotakšna izjava bivšega nemškega ministra-rojaka Pradeja, da Nemci nimajo ničesar več oddati, da zahtevajo čim dalekosežnejšo avtonomijo, nameščenje nemških sodnikov in uradnikov v vseh panogah uprave itd., vse to kaže, da hočejo že sedaj vse pravice in predprave uživajoči Nemci le vedno več, in da bo imel ministrski predsednik težavno delo, ako bo res hotel poseči v to sršenje gnezdo. Povdarjamo pa zopet in zopet, da rešitev narodnostnega vprašanja v Avstriji ne obsega samo češko-nemško spravo, temveč ravno tako tudi rešitev jugoslovanskega narodnostnega vprašanja ter da mora biti skrb naših poslancev, da ne bomo zopet Slovenci in Hrvatje pri tej stvari ostali, kakor navadno, na cedilu.

Nemško obrambno delo.

Te dni se vrši na Dunaju zborovanje nemških obrambnih društev kakor nemškega šulferajna, südmarke in enakih. Zborovanja se udeležujejo tudi ministri Marchet, Derschatta in Peschka. Tu se vidi, koliko zanimanje vlada med Nemci za ta društva; kako pa pri nas!? Pri nas se hoče ugonobiti še to, kar imamo, za kar nam je najboljši zgled naša šolska družba, katere se ne samo ne podpira, temveč celo hujska proti njej. Kaj se pač hoče: naša politična zrelost!

Dogodki na Ruskem.

Ravnokar se je zaključila sodnijska obravnava proti 169 poslancem prve ruske državne dume, ki so v Vyborgu podpisali protest proti razpustitvi dume. Ta protest je smatralo državno pravdnitvo kot nevaren državi, češ da so hoteli poslanci hujskati ljudstvo k nepokornosti napram državnim postavam. Obtoženci so se zagovarjali, da njihov protest ni bil naperjen proti domovini, temveč proti vladi, na kar je državni pravdnik odvrnil, da je boj proti vladi, pa naj si bo kakoršen hoče, vedno hudodelstvo. Sicer se je našel hotel zastopati obtožbo, in temu se je stvar res dala v izvršitev, dasiravno so bili celo nekateri člani carske rodbine proti sodnemu postopanju napram poslancem. Našel se je paragraf, ki se je dal toliko skriviti, da se je mogla izreči po njem obsodba in razun dveh, ki sta bila oproščena, so bili vsi poslanci obsojeni v trimesečno ječo. V moskovskih naprednih krogih se je takoj nabrala svota poldrug milijon rubljev, ki je potrebna kot jamstvo za obsojene poslance, da jim ni treba takoj nastopiti kazni. Ko so obsojeni poslanci zapuščali sodno dvorano, jim je ljudstvo prirejalo burne ovacije.

Srbija.

Srbska javnost je stala zadnji čas pod vtisom zločina, ki se je dogodil dne 16. septembra m. l. na glavni policiji, ko sta bila brata Novakovića ubita po policijskih organih. Opozicija v skupščini je hotela porabiti ta dogodek, ki še ni docela pojasnjen, zato, da vrže sedanjo vlado, ali svojega namena ni izvedla, ker ni bila edina. Poleg samostalnih radikalcev, glavnega stebra opozicije, je namreč v skupščini zastopanih par strančic, ki so se obdržale še izza časa vladavine Obrenovičev, katere pa je smatrali sedaj pravzaprav za politično mrtve, in samostalni radikali so rajši odstopili od stroge obstrukcije, ker se niso mogli zanesti na sodelovanje takih negotovih elementov. Poleg tega pa je strašilo še nekaj samostalcev, namreč težave pri sklepanju trgovinske pogodbe z Avstrijo. Tega težavnega in odgovornega posla si glede nato, da bi ga prišedši na vlado morali oni podedovati po sedanji vladi, niso hoteli nakopati na glavo, in vse to je bilo povod, da niso nastopili z obstrukcijo.

V zadevi umora Novakovičev so vložili par ostrih interpelacij, a preiskavo o celi zadevi bo vodilo sodišče,

Dalje v prilogi.

užalilo srce, in brez posebnega premagovanja je storil sklep, da ji ne da ničesar.

Že je hotel potrkati na salonova vrata in vstopiti, ko mu punica nenadoma zastopi pot, moleča mu pred nos s srebrn krožnik s celim kupom drobnih pisemc. Gospod Košmrlj seveda ni slutil, kaj naj počne s takšnim pisemcem; zategadelj je kratko omahnil z roko, da jih ne mara.

Hišina je vsa osupnila; tako ga je pogledala, da jo je gospod Košmrlj sočutno povprašal, če ji morda ni dobro. Mesto odgovora si je molče pritisnila robc na usta in mu je zopet brez vsakega pojasnila ponudila krožnik s pisemci. „No, navsezadnje!“ si je dejal gospod Košmrlj, ko je videl, da ji je toliko do tega. „Čemu ne bi bil človek velikodušen?“ In zagrabil jih je kar celo pest ter jih je porinil v hlačni žep, hoteč vendar že enkrat stopiti v salon. A delal je račun brez krčmarja. Hišina je planila k njemu in ga je prijala za roko:

„Za božjo voljo, gospod, samo eno smete vzeti! Samo eno: tisto, ki ima vašo ime!“

Z zlovoljnim osramočenjem se je Alojzij Košmrlj vdal; stresel je pisma zopet nazaj in je naposled poiskal svoje, ki mu je povedalo sledeče:

„Gospod Alojzij Košmrlj naj blagovoli peljati k mizi gospo Elzo Hubička. (Lilasta miza.)“

In zdaj je smel dalje. V salonu je bilo šele petnajst ljudi. Ko je gospodar Stußmüller zagledal tovariša in gosta, je planil kvišku in ga je z neznansko naglico predstavil soprogi in vsem navzočim po vrsti. Gospod Košmrlj se je jedva sukaj v polkrogu, razsipajoč svoje najelegantnejše poklone drugemu za drugim. Nato se je mahoma začutil samega sredi salona; zapazil je tudi, da so vsi gospodje razen njega v fraku in v smokingu. Zardel je nad to zavestjo in se je tiho splazil v kot, kjer se je zaglobil v obudovanje zagonetne packarije, viseče v ozkem belem okvirju na steni. Gospod Košmrlj se ne razume v umetnosti; spoznal je le toliko, da je „secesijon“.

Sicer je pa čas kaj naglo potekal; gospodu Košmrlju ga je preganjalo to, da se je moral petindvajsetkrat obrniti v svojem kotu in se pokloniti, — kolikorkrat je prišel nov gost in kolikorkrat je ob splošnem predstavljanju zadelo tudi njegovo ime.

Predno se je pričel souper, je stopil k domači gospé in jo je vprašal prav po tihem in sramežljivo, katera je vendar tista gospa Elza Hubička, ki mu jo je peljati k mizi.

„To je tista črnolasa dama z režo v laseh!“ je dejala gospa in je vnovič jela predstavljati, kajti pravkar se je bil pokazal zadnji gost na pragu. Gospod Košmrlj je

naposled našel damo z režo v laseh in je pristopil z najzapejivejšo vlnudnostjo:

„Čast mi bo, da vas popeljem k mizi, milostljiva gospa Hubička!“

Dama ga je pa pogledala z globokim zaničevanjem: „Jaz nisem gospa Hubička! Gospa Hubička je črnolasa, dočim sem jaz zlatolasa. Vrhutega je ona debela in ima dve bradavici na levem licu.“ Nato je užaljena odhitela.

S težkim srcem je iskal gospod Košmrlj dalje, dokler ni našel prave gospe Elze Hubička. Bila je silno debela, prijazna in neumna.

„Ali veste gospod, jaz sem vdova!“ je pričela razgovor, da je moral vrli Alojzij Košmrlj kar zardeti v svoji veliki sramožljivosti.

Vrata v obednico so se odprla; zato je naš mučenik molče ponudil svoji družici roko in je ponosno odkorakal z njo čez prag.

V obednici je stalo šestero majhnih okroglih miz, ki so bile pa vse belo pogrnjene. Kje je torej lilasta miza? Gospod Košmrlj ni vedel kod in kam. Naposled ga je vprašala njegova dama, koliko časa hoče še premišljevat, in o čem.

pri čemer se bo pokazalo, ali je imela vlada čiste roke v tej stvari. Vendar pa se je s temi stvarmi skupščina toliko zamotila, da ni mogla pravočasno rešiti državnega proračuna. Vlada bo zahtevala dovolitev proračuna vsaj za mesec januar, in če pri tem zastavi opozicija z obstrukcijo, ne kaže drugega vladi, kakor razpustiti skupščino in razpisati nove volitve. Da se bo to najbrž zgodilo, kaže že zanimanje, s katerim se že javno razpravlja o dozdnevem izidu volitev. Ker je sedanja vladna stranka, stari radikali, pri zadnjih občinskih volitvah dobila 940 občin, bi imela po prihodnjih volitvah gotovo še večjo večino, do čim bi samostaleci, ki so dobili okrog 400 občin, bili zopet potisnjeni v opozicijo. Vsekako se pa računa, da do ugotovitve trgovinske pogodbe z Avstrijo ne bodo samostaleci nastopili z obstrukcijo.

Družba sv. Cirila in Metoda

30. decembra 1907.

Izjava. „Slovenski Gospodar“ piše v svoji št. 58. z dne 19. grudnia 1907 v notici na tretji strani, da so se šolske sestre na družbeni šoli na Muti morale umakniti z Mute, oziroma, da so same prostovoljno odpovedale vsled raznih napadov radikalnega dijaštva in nehotnega a postopanja odbora družbinega.

Na to povsem neutemeljeno in za družbino vodstvo žaljivo predbacivanje dovoljujemo si vsled vodstvenega sklepa z dne 27. grudnia 1907 na podlagi aktov konstatirati tale dejstva:

Na Muti je imela družba doslej enorazredno dekliško šolo, ki so jo oskrbovale častite šolske sestre iz Maribora. Kmalu po otvoritvi te šole so se pri vodstvu oglašali različni rodoljubi duhovniškega in posvetnega stanu z navsveti, naj se šola spremeni v mešano dvorazrednico, ker šola samo za deklice ne donša zadostne koristi. Tako je n. pr. č. g. kapelan Josip Somrek v Marenbergu v dopisu z dne 29. septembra 1900 stavil te tri nasvete: 1. da se šola razširi v dvorazrednico, 2. da se sprejmejo dečki, kar je glavna stvar pri omenjeni šoli, in ker tudi kmetje in delavci to žele, 3. da se nastavi moška učiteljska moč. — Tudi odborniki obeh podružnic mariborskih so z dopisom z dne 15. marca 1907 prosili, naj skuša družba preje kot mogoče ustanoviti tudi deško šolo na Muti, ter so naglašali, da je treba nastaviti za deško šolo poštenega, vernega, delavnega, vestnega in neomadeževanega učitelja.

V 185. vodstveni seji je sedanji odbor sklenil na Muti otvoriti dvorazrednico za dečke in deklice. Na to so častite šolske sestre v Mariboru s pismom z dne 15. septembra 1907, št. 121 pisale to-le: „Predstojništvo vpraša in prosi določnega odgovora, če namerava slavni odbor družbe s to novo ureditvijo mutske šole odpustiti šolske sestre, ali jih če še nadalje porabiti za pouk in v kakem razmerju.“ — Na to jim je družba z dopisom z dne 25. septembra 1907, št. 1274 naznanila, da je družba res sklenila šolo na Muti razširiti v mešano dvorazrednico — in pristavila tole: „Ker pa je v svrhu izvršitve tega sklepa treba zadostiti mnogim predpogojem in ker odbor po svojem tehniškem izvedencu šele študira vprašanje, se li bo dvorazrednica dala spraviti v naše poslopje, Vam danes ne moremo dati nobenega določenega odgovora. Zato Vas prosimo kratkega potrpljenja z zagotovitvijo, da Vam pravočasno pišemo, ko bode mogoče storiti kak definitiven sklep.“

Na vodstveno prošnjo si je preteklo jesen g. nadinženir Jul. Hilbert kot tehniški strokovnjak ogledal graščino in vsa druga gospodarska poslopja, ter pozneje vodstvu izročil utemeljene nasvete o prezidavah in popravah bodisi sploh, bodisi radi pridobitve druge šolske sobe.

„Lilasto mizo iščem, milostljiva!“ je priznal s trepečoimi kolena.

„Saj je tu pred vami! Sediva vendar že enkrat, ves svet gleda na naju!“

Gospod Košmrlj je sedel; šele zdaj je zapazil, da je beli namiznik obšit z vijoličastim trakom in da leži par vijolic okoli sadnih nastavkov.

„Ah kako krasno!“ je vzkliknil, da vsaj nekaj reče. „Tako lilasto!“

Dobro, da ženski pogledi ne morejo ubijati! Sicer bi bil gospod Košmrlj v istem hipu mrtev.

Zdaj naj le še povem, da se je vršil souper brez posebne nezgode. Gospod Košmrlj je gledal ostale, in tako se mu je posrečilo, da se ni obnesel manj dostojno od njih. Žal mu je bilo le nazadnje, ko bi bil rad pomarančo za desert, pa ni vedel, kako se elegantno lupijo v sedanjem času. Med zabavo, ki je sledila obedu, je trikrat zaspal, in bi bil še četrtič, da ni sedla naposled domača hči h klavirju in začela takorekoč igrati. Pele so se pesmi, kupleti . . . aaah, kako se je gospodu Košmrlju zehalo za dlanjo!

Ko je prišel čez teden dni na takozvani prebavilni poset, so mu dejali, da jih bo jako veselilo, ako še kaj pogleda k njim. Topot pa — ko je bil že zunaj, to se ve, — se je dični Alojzij Košmrlj spomnil, da je Kranjec. „Figo!“ je zaklical, figo je pokazal in ni prišel nikdar več.

V seji dne 6. novembra 1906 je vodstvo predlogom gosp. nadinženirja Hilberta pritrdilo in z dopisom z dne 7. novembra 1907 se je častitim šolskim sestram na Muti naznanilo, katere poprave in prezidave se morajo izvršiti na družbinem poslopju, ter da bode ta popravila in prenapredbe nadzoroval član družbinega odbora gospod P a h e r n i k.

Na ta dopis so častite šolske sestre v Mariboru z dopisom z dne 9. novembra št. 147 odgovorile to-le: „Ker vodstvo šolskih sester v Mariboru ni dobilo na prošnjo glede mutske šole nobenega določnega odgovora, pač pa zagotovilo, da se osnuje na Muti v kratkem dvorazredna mešana šola, sklepa, da namerava družbino vodstvo glede učiteljskega osobja uvesti stanje, vsled katerega bi ne bilo več mogoče šolskim sestram poučevati na tamošnji šoli. Baditega si usoja vodstvo šolskih sester v Mariboru družbi sklicujoč se na pogodbo, odpovedati oskrbovanje šolskega pouka na Muti in javiti, da šolske sestre ostanejo le pod pogoji, ki so jim zajamčeni v pogodbi z dne 8. grudnia 1896 št. 3702, oziroma z dne 17. julija 1803, št. 2323, torej samostojno, kakor do sedaj na Muti do 30. septembra 1908.“

V tem dopisu šolske sestre ugovarjajo nekaterim popravilom, češ, da so za časa njihovega bivanja na Muti nemogoča in da bi jih taka popravila in prenapredbe motile v njih posesti. — Ugovorom radi prenapredb v poslopju je vodstvo z dopisom 11. novembra 1907 v toliko ustreglo, da je naročilo edinole priredbo druge šolske sobe, priredbo prostorov za pisarno in učila se pa odloži do časa izselitve šolskih sester.

Dopis o odpovedi je vodstvo na podlagi vodstvenega sklepa rešilo z dopisom z dne 2. grudnia 1907, št. 1759: „Častitim šolskim sestram v Mariboru. — Na cenjeni dopis z dne 9. novembra 1907, št. 147, se častitim šolskim sestram naznanja, da je vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v seji dne 25. novembra 1907 odpoved oskrbovanja šolskega pouka na Muti in naznanilo, da se velečastite šolske sestre iz Mute izselijo dne 30. septembra 1908 vzelo obžaluje na znanje.“

Pri tem se je konstatovalo, da vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda pri svojih dosedanjih ukrepih v zadevi družbine šole na Muti ni storilo ničesar, kar bi moglo dati kak utemeljen povod za napade, ki so se vršili po javnih listih na družbino vodstvo, in kar bi onemogočilo daljše sodelovanje častitih šolskih sester na Muti.

Dalje je vodstvo v isti seji sklenilo, če bode le mogoče pričetkom prihodnjega šolskega leta, t. j. o Veliki noči 1908 na Muti otvoriti prvi razred mešane ljudske dvorazrednice. Poleg tega razreda še ostane drugi razred dekliške šole, v katerega pridejo deklice, ki pohajajo sedaj v prvi razred dekliške šole. Za pouk na mešanem prvem razredu se nastavi posvetna učiteljska moč, glede pouka v drugem razredu pa se naprosijo častite šolske sestre, da istega oskrbujejo pod dosedanjimi pogoji do 1. septembra 1908, t. j. do časa svoje izselitve. — Častite šolske sestre vljudno prosimo, da sprejem tega dopisa družbi potrdijo ter obenem naznanijo je-li hočejo pouk v drugem dekliškem razredu oskrbovati do 1. septembra 1908.“

Častite šolske sestre so na ta odlok z dopisom z dne 17. grudnia 1907, št. 162 javile: „da ni mogoče, dasi bi (predstojništvo) rado ustreglo želji slavne družbe, oskrbovati pouka v drugem dekliškem razredu do 1. septembra 1908 zajedno z moško učiteljsko močjo, ker se to ne strinja s pravili redovništva.“

To so fakta, na podlagi teh fakt blagovoli slavno občinstvo soditi, je li vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v tej stvari postopalo res — nehotnetno.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Dnevne vesti.

— Štiristoletnica Primoža Trubarja. Letos se bo završilo 400 let, kar se je porodil na Račici na Dolenjskem Primož Trubar, prvi književnik slovenski. Da se proslavi štiristoletnica njegovega rojstva dostojno spomina velikega moža, se je po inicijativi „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“ sestavil odbor za proslavo Trubarjeve štiristoletnice, ki je izdal v „Slov. Narodu“ oklic na slovenski narod, v katerem se pozivlje slovensko ljudstvo k nabiranju prispevkov za spomenik Trubarju. Gotovo se popolnoma strinjamo s tem, da se čim najtopleje proslavi štiristoletnico prvega slovenskega književnika, z veseljem pozdravljamo tozadevno inicijativo „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“, nikakor pa ne moremo odobravati, da je odbor „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“, popolnivši se z odborniki nekaterih drugih ljubljanskih društev, kratkomalo izvolil častnim predsednikom ljubljanskega župana gospoda Ivana Hribarja in za častno predsednico gospo Franjo dr. Tavčarjevo ter stem že dal celi slavnostni akciji tako politično strankarsko obeležje, da je od slavnosti izključeno eo ipso že skoraj dve tretjini slovenskega naroda. Poleg tega pa se pri oklicu na slovenski narod menda vsaj izpočetka nikakor ni reflektiralo na ostalo

slovensko časopisje, čemu neki, saj bo že takointako dovolj, če oklic priobči „Slovenski Narod“, kajti ta list je priobčil oklic že v torek, dne 31. decembra, dočim se je šele v seji dne 2. januarja milostno sklenilo, da se oklic za prispevanje za Trubarjev spomenik pošlje v objavo še drugim slovenskim in slovanskim listom. Tako se pri vsaki stvari, ki bi morala imeti vseslovenski značaj, po nerodnosti gotovih ljudi pokvari ravno ono, kar bi se v takih slučajih moralo najbolj čuvati: na dan Trubarjeve slavnosti bodo slovanski gostje videli vse kaj drugega, kakor navdušenje slovenskega naroda, videli bodo edino le vzplamteti nekoliko slame na liberalnem pogorišču in čuli bodo, kako se bodo slovenski klerikanci, ki imajo večino naroda za seboj, norčevali iz cele prireditve, češ, štafažo so prišli delat potapljaočemu liberalizmu, ki se na račun vseslovenstva skuša, ker drugače ne more, vsaj na zunaj ohraniti še na površju. Na takšen način se pri Slovencih proslavljajo veliki možje!

— Laudabiliter se subjecti. Priznal je svojo zmoto in, čast in hvala njemu, podvrgel se je nezmojljivi nezmojljivosti. Zapregli so konjička dva, pred hišo v Knaf-ljevih ulicah je obstala dvovprega in stopal pa je po stopnjicah v prvo nadstropje, potrkal na vrata, vstopil, se poklonil, kakor se spodobi, ter častital in izražal željo, da bi ostal še nadalje veren načelom, za katera se je doslej boril ter podpiral takisto požrtvovalno, kakor dosihmal, delovanje tako občinskega sveta ljubljanskega, kakor tudi narodno-napredne stranke! — župan in državni poslanec ljubljanskega mesta Ivan Hribar v uredništvu „Slovenskega Naroda“ ob tega štiridesetletnici. „Ajd, brate, da se pokloniš svome Gospodinu, i prošeno bi tebi i tvojim grijesima!“ Težka je bita ta pot, ali bila je potrebna, kakor je bila že večkrat, de se rešijo „nesporazumljenja“, da se odstrani vsaj najdebelejše kamenje s poti v bodočnost. In ne samo to, beseda je dim, treba je bilo črno na belem pokazati, da beseda dana vez velja: kot načelnik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke je gospod Ivan Hribar, šefredakter z istim dnem blago usnulega oficialnega strankinega glasila uklonil svojo ponosno glavo z odličnim spoštovanjem pred „Slovenskim Narodom“ ter mu kot tak izrekel pismeno toplo zahvalo za sprejete brce, ne — za sobojevništvo. — Hvala Bogu, Ljubljancanom se ni bati, da bi jim gospod župan umrl na otrpnjenju tilnika!

— Slovenstvo v ljubljanskem „Unionu“ stoji pač vzlic vsem nasprotnim trditvam vodstva na jako slabih nogah. Upoštevamo, kolikor nas v to upravičujejo resnične razmere, da imamo Slovenci zelo majhno število strokovno izvežbanih oseb, ki bi bile zmogoe voditi tako podjetje, ali vendar bi se našel tudi za hotel „Union“, če že ne ravno Slovenec, pač pa Slovan, ki bi kot vodja podjetja skrbel zato, da se ne bi narodni čut slovenskega občinstva žalil na tak izzivajoči način, kakor se je to dogajalo pod vodstvom gotovih bivših voditeljev hotelov po raznih nemških provincijalnih gnezdih in kakor se tudi sedaj dogaja pod ravno takim nemškim vodstvom. Škandal za središče Slovenije, da slovenski gost dobi celo na izrecno zahtevo po plačilnem listku v „Unionu“ — nemški plačilni listek in to ponovno! Ali se hoče res na ta način odpraviti iz „Unionovih“ prostorov slovensko občinstvo, ki upoštevajoč narodno gospodarski pomen celega podjetja, vzlic vsemu strankarskemu zbadanju zahaja v „Unionove“ prostore? Slovenskega gosta se nagozarja nemško, in šele tedaj, ko te spoznajo za Slovenca, čuješ par besedi v spakedrani slovenščini, da se bogu usmili! Prav je, da se sprejme tujca vljudno, da se mu poda vsa udobnost, kakršne zahteva moderni tujski promet, ali Ljubljana je slovenska in „Union“ se je zgradil s slovenskim denarjem! Ali naj bo zato tujec domačin v „Unionu“ ali Slovenec? Vodstvo podjetja ima pač dovolj tehtnih vzrokov, da temeljito premisli odgovor na to vprašanje!

— Ljubljanski mestni policiji v spominsko knjigo. Naša slavna mestna policija se odlikuje po svojih specialitetah. Najbrž, popolnoma prepričani o tem dejstvu še nismo, je na našem ljubljanskem policijskem uradu posebna visoka šola za čuvaje javnega miru in reda, kajti gospodje stražniki, vsaj nekateri, kažejo vse znake neke posebne brusilne umetnosti, ki sega tako daleč, da si prisvajajo nezmojljivo zmogoe poučevati dostojno občinstvo v — dostojnosti in sicer celo na način, ki priča o strahanski debelozrnosti brusca, ob katerem se je brusila njihova uradna nebrusenost. Bog pomagaj, kaj pa moremo mi ubogi ljubljanski purgarji zato, da nismo s svečami svetili tistim gospodom, ki so si nabavili poboljšek za božične praznike iz blagajne gospoda Jabačina! Adamski in Wašinski sta sicer prijazna gospoda, ali če ravno nočeta storiti usluge ljubljanski policiji in jej olajšati njenega posla, zakaj naj trpi vsled tega ubogi ljubljanski meščan, ki si poleg mestnega vodovoda privoščti tudi še kako kapljico z vsemi blagodatki davčne uprave oblagodarjenega evička, vso jezo slavne mestne policije, oziroma njen blagodejni vpliv na javno dostojnost. Adamski in Wašinski

sta dostojna gospoda, ljubljanskemu občinstvu pa pripočam, da po ugašenju obločnic — po zimi ob osmih — na ulici sploh ne govori, temveč si z dovoljenjem slavne policije samo še na prste kaže. — Ljubljanski meščan in spoštovatelj javne dostojnosti.

— **Trgovsko-obrtna zadruga**, registrirana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani, prične svoje delovanje dne 2. januarja. Novi denarni zavod ima svoje uradne prostore v Sodnijskih ulicah v hiši g. dr. Pirca poleg justične palače. Zavod ima doslej 120 članov, katerih ogromna večina pripada trgovskemu in obrtnemu stanu. Pristop novih združnikov je vedno še dovoljen, glavni deleži so po 100 K. Naj bi ne bilo slovenskega trgovca in obrtnika izven te stanovske gospodarske organizacije. Opozorjamo na oglas v oglasnem delu

— **Žrebanje deželnega posojila**. Seznamek dne 2. januarja 1908. l. izžrebanih obveznic 4% nega deželnega posojila: 2 komada po 20.000 K in sicer štev. 11 in 47. 2 komada po 10.000 in sicer štev. 6 in 62, 53 komadov po 2000 K in sicer štev. 163, 184, 305, 311, 419, 443, 479, 490, 542, 604, 646, 669, 804, 809, 884, 886, 889, 934, 972, 999, 1023, 1044, 1075, 1084, 1092, 1112, 1176, 1181, 1201, 1222, 1255, 1271, 1277, 1307, 1343, 1350, 1384, 1421, 1555, 1569, 1808, 1826, 1881, 1888, 1920, 1942, 1945, 2064, 2072, 2076, 2094, 2098 in 2192. 57 komadov po 200 K in sicer štev. 33, 43, 88, 129, 144, 239, 331, 336, 343, 421, 552, 615, 688, 697, 707, 729, 731, 741, 796, 863, 864, 874, 876, 889, 901, 985, 1179, 1301, 1320, 1343, 1413, 1464, 1473, 1662, 1665, 1715, 1750, 1969, 1986, 2075, 2100, 2116, 2135, 2203, 2276, 2302, 2334, 2355, 2424, 2509, 2525, 2679, 2724, 2732, 2822, 2923, in 2928. Navedene obveznice bo kranjska deželna blagajna v Ljubljani izplačevala od dne 1. julija 1908 l. dalje v imenski vrednosti. Izplača pa jih tudi s kuponu vred tri mesece pred doteklim rokom proti plačilu 4% tne eskomptne pristojbine. Izkaz prej izžrebanih in še ne izplačanih obveznic 4% nega deželnega posojila: 1. a 200 K štev.: 75 in 404. 2. a 2000 K štev.: 394, 1375, 1397, 1398, 1662 in 1681.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** nam naznanja: Radi odstopa odbora se vrši izvanredni občni zbor dne 18. januarja 1908 pol 8. uri zvečer v mali dvorani hotela „Union“. — Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. — V Ljubljani, dne 2. januarja 1908.

Dr. St. Sterger, t. č. predsednik.

— **Telovadno društvo „Sokol I.“ v Ljubljani** vabi svoje člane in prijatelje sokolstva na zabavni večer, ki se vrši dne 5. januarja 1908 v „Mestnem domu“. Spored: Godba, petje, komični prizori, ples. Sodeluje polnoštevilna „Društvena godba“. Vstopina 1 K. Za člane 60 vinarjev. Začetek točno ob 8 zvečer.

— **Slovensko pevsko društvo „Ljubljana“** priredi jutri, dne 5. januarja v veliki dvorani hotela „Union“ kabaretni večer s sledečim sporedom: Fučik: Iz mesta pesnj. Koračnica. — (Vojaška godba.) Suppé: Ouverture „Pesnik in kmet“. (Voj. godba.) R. Leoncavallo: Bajazzo. Pesem iz opere „Pagliacci“. (Tenorsolo.) Josip Stritar: Pisarjev sin. (Dramatičen solo — prizor.) O. Strauß: Fantazija iz „Valčnega sna“. (Voj. godba.) Baptista: Spoznanje. (Dvospev.) Fr. Gestrin: Pri narodnih pevcih. (Dvospev.) A. Foerster: Pjevajmo. (Moški zbor.) E. Witt: Solza. (Čvetospev.) A. Foerster: Nočni pozdrav. (Moški zbor.) „Bijo - Ganezi“. (Solo-prizor.) Ertl: Kinematograf. (Potpourri. — Voj. godba.) * * *: Trije dimnikarji. (Trio.) Ludwig: Vedno nižje. (Humoristična polka. — Vojaška godba.) Žane iz Iblane. (Grotoska.) Pitschmann: Zakonske sladkosti. (Hum. polka. — Vojaška godba.) Edgar Gons. (Ameriški muzikalni klovn.) Metana: „Komedijantje“. (Koračnica. — Voj. godba.) Komžák: Na pustni večer. (Galop. — Voj. godba. Plesni venček in prosta zabava. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopina 1 K za osebo.

— **Tvrdba Maks Samassa** v Ljubljani je kupila c. kr. dvorno livarno zvonov Petra Bilzerja v Dunajskem Novem mestu in bo to podjetje vodila iz Ljubljane. Nedavno je Samassova tvrdba kupila tudi linško tovarno zvonov in je na to ustavila delo te tovarne. Tvrdba Samassa je sedaj edina tvrdba te stroke v Avstriji južno od Dunaja.

— **Morilec svoje matere**. V četrtek popoldne ob 4 je posestnik Janez Mihelič v Sneberjah z nožem zabolj svojo mater. Starica je bila na mestu mrtva. Mrtvo truplo so prenesli v mrtvašnico k Dev. Mariji v Polju, kjer je bila v petek dopoldne sodna komisija. Nečloveški sin je pobegnil in orožniki ga dosedaj še niso mogli slediti. Mati in sin sta že dlje časa živela v sovraštvu. V zadnjem času sta se tožarila radi preužitka. Mati ni stanovala pri sinu. Ko so ljudje videli Miheliča iti v materino stanovanje, so se čudili, ker jim je bilo znano, da se mati in sin niti ne pogledata, kamoli da bi med sabo govorila. Vendar pa ni nihče slutil kaj hudega. Šele ko so našli kasneje mater v krvi ležati v kuhinji, jim je bilo jasno, da jo je Mihelič šel obiskat le z namenom, da jo umori. Zabolj jo je sredi prsi.

— **Nova stranka na Štajerskem**. Državni poslanec dr. Ploj je sklical na jutrišnji dan v Celju shod, na katerem naj bi se ustanovila nova konservativna stranka, ki naj bi delovala na zblizanje narodne in klerikalne stranke. Po našem mnenju naj bi ta stranka združevala vse elemente, ki se z ene strani čutijo vsled odločnega nastopa „mladih“ — narodne stranke, s svojimi nekdanjimi zaslugami potisnjene v stran, z druge strani pa one, ki so sicer klerikalnega mišljenja, pa jim vendar ne ugaja brezobzirna politika dr. Korošca in drugih mlajših krščanskih socialcev mariborskih. Ne verjamemo, da bi imela nova stranka v sebi toliko življenskih pogojev, da bi se mogla vzdržati, pa bodisi že, kakor hoče, naj se vzdrži, ali ne vzdrži, mi smo pač mnenja, da bi imeli štajerski Slovenci pač nujnejših poslov, kakor v sedanjih resnih razmerah puliti se za osebne kaprice gotovih gospodov. Komur je v resnici mar delovanje za narod, ima dovolj prilike, da deluje v eni izmed obstoječih strank; čemu še bolj begati ljudstvo! Upamo, da bo jutrišnji celjski shod pokazal, da je vojska brez moštva nemogoča.

— **Rekord v strankarski zagrizenosti** sta pač dosegla dva župnika na Štajerskem, katerih brata je postavila narodna stranka za kandidata pri dopolnilnih volitvah za celjski volilni okraj. Evo njune izjave, kakoršne še nismo naleteli dosedaj tudi v najstrastnejšem političnem boju: „Podpisana javno naznanita, da nista v nobeni zvezi s protiversko „Narodno stranko“ in od te stranke postavljenim kandidatom za deželni zbor. Slučaj, da sva brata od imenovane stranke postavljenega kandidata, n i n o b e n o priporočilo, in zato odločno ugovarjava, da se najino ime in stan zlorablja v agitatorične namene za „Narodno stranko“ in od nje postavljenih kandidatov. — Franc Z dolšek, župnik. — Andrej Z dolšek, župnik.“ — Da ne bi kdo sumil, da smo si vse to izmislili, naj povemo, da smo ponatisnili to izjavo po mariborskem „Slovenskem Gospodarju“ z dne 2. januarja v letu Gospodovem 1908.

— **Okrajni zastop ptujski**, ki je sedaj v nemških rokah, zares „uzorno“ gospodari s kmečkim denarjem: za višjo, seveda nemško gimnazijo v Ptuj 2000 K, za obrtniško nadaljevalno šolo, tudi nemško 300 K, za obrtno-pospeševalni zavod, tudi nemški 50 K itd. Proračun za prihodnje leto znaša 197.698 K 62 h, dokodkov pa bo po proračunu samo 59.145 K 26 h. Da se primanjkljaj pokrije, naložilo se bode 40 odstotkov okrajnih doklad. Tako „blagonosno“ pospodari Štajerčeva stranka v ptujskem okraju pod komando Ornikovo!

— **Posledica dijaške stavke**. Svoječasno smo poročali o stavki mariborskih učiteljskih, katera je bila naperjena proti vadniškemu učitelju Gabrijelu Majcenu. O posledicah, ki jih je imela ta stavka za dijake, smo že poročali, sedaj naj še sledi poročilo o posledicah za g. Majcena. G. Majcen je — imenovan glavnim učiteljem na istem zavodu.

— **S svinčnikom se je zabolj**. V nemški šoli v Ljutomeru je neki učenec sunil svojega tovariša iz klopi. Sunjeni učenec je imel svinčnik v roki ter je padel nanj tako nesrečno, da se mu je ost zadržalo globoko v sence ter je v bolnišnici v Radgoni umrl.

— **Iz vrbske okolice na Koroškem**. (Pravico - ljubnost knezoškofijstva.) Neustrašenemu boritelju za pravice koroških Slovencev, č. g. F. Lavrinec, župniku na Strmcu, je škofijstvo strogo ukazalo, da mora pisati krstne liste — „nemškoli“ Vrli župnik Lavrinec bo skoraj edini župnik na Koroškem, ki uraduje z vsemi uradi samo slovensko.

— **Umrl** je v Gorici najemnik hotela „Südbahn“ Hack. Imel je staro bolezen na nogi, ki se je dozdevno ozdravila. Toda gnojenje v notranjosti ga je zastrupilo. Gospod Hack je bil več let v dvorni službi rumunskega kralja, ki mu je bil osebno jako naklonjen. Pozneje je bil Hack nad 20 let najemnik staroznanega dunajskega hotela Müller na Grabnu. V Gorici je jako ukusno priredil hotel „Südbahn“, ki je last „Trgovsko-obrtna zadruga“. Hotel bo vodila naprej njegova soproga.

— **Petindvajsetletnico** svojega političnega delovanja slavi v nedeljo, dne 12. t. m. državni poslanec istrski g. Matko Mandić. Oficialna slavnost, ki jo prirede primorski Slovenci in Hrvatje svojemu dolgoletnemu prvoborniku se začne naznanjeni dan dopoldne s svečano matinejo s prologom in slovesno izročitvijo častnega daru. Po tej slavnosti se vrši banket v hotelu „Balkan.“ Gospodu slavljencu najprisrčnejše častitke!

— **Burja v Primorju**. Po večtedenskem deževnem vremenu je v Primorju zopet začela burja svojo vladno. Zadnje dni je skoraj dosegla višek silnosti, hitrost nad 90 metrov v sekundi, kar je bilo povod precejšnjim nesrečam posebno v Trstu, kjer je bilo v enem dnevu osem oseb vsled padea precej hudo poškodovanih.

* **Slovenci in Nemci na Štajerskem**. V zadnjem zvezku „Statistische Monatschrift“ razpravlja profesor dr. Pfaundler o narodnostnem razvoju prebivalstva na Štajerskem. Nas zanimajo sledeči podatki: „Naraščaj ali nazadovanje ljudstva v gotovih okrajih — pravi prof. Pfaundler — ima dva glavna vzroka. Eden je fiziološki: da imamo

preostanek pri rojstvih; drugi je več ali manj v prvi vrsti gospodarski: pozitivna bilanca iz preseljevalnega gibanja. Preostanek pri rojstvih po mestih je skoro enak ničli. Vse drugače pa je na deželi. Tu so brez izjeme taki preostanki, ki so pa v slovenskem ozemlju relativno mnogo in tudi absolutno nekoliko večji od onih v nemškem. Zlasti je zanimivo, da ima 420.000 Slovencev v zadnjem desetletju nekoliko večji preostanek pri rojstvih kakor 760.000 Nemcev. Od leta 1890 do 1900 je imelo vseh 6 zgornjestažerskih političnih okrajev naraščaj, ki pa v sorazmerju onega Slovencev ni dosegel. Največje nasprotje v tem oziru imata Bruck z naraščajem 2-83 odstotki in Hartberg z 9-18 odstotki. V slovenskem delu se zlasti proti jugu opaža, da se prebivalstvo vedno bolj množi. Največja je ta pomnožitev v političnih okrajih Brežice in Celje, medtem, ko z Nemci namešani severni okraj nimajo tolike pomnožitve. Slovenci, ki se dvakrat hitreje množe kot Nemci, so v zelo ugodni situaciji. Prof. Pfaundler je prišel do zaključka, da bodo v slučaju, ako ta pomnožitev ni odvisna od nobenega drugega faktorja, v 180 letih Slovenci nadkriljevali po številu Nemce na Štajerskem. Ta preostanek ima deloma svoj vzrok v večjem številu porodov, deloma ker jih mnogo manj pomrje. Pozornost vzbuja zlasti dejstvo, da splošno v slovenskih pokrajinah pomrje mnogo manj ljudi. To spravlja pisatelj v zvezo s tem, da je v nemških delih mnogo več nezakonskih otrok, ki radi neredne hrane in slabe potrežbe navadno kmalu pomrjejo. Statistično je namreč dokazano, da je največ nezakonskih porodov na Zgornjem Štajerskem, predvsem v severo-zahodnem delu.

* **Zavarovanje zasebnih uradnikov**. Navodilo, ki je izšlo, da so zavarovanju podvrženi vsi nastavljeni v zasebnih službah, ki so prekorčili 18. leto in še niso stari nad 55 let ter imajo najmanjšo letno plačo 600 K. Zavarovanje velja za osebe, ki imajo uradniški značaj.

* **Pošte in brzojavi v Avstriji**. Leta 1906 je bilo v celi Avstriji 8634 poštne uradov (leta 1905. jih je bilo 8480). Privatnih prodajalnic poštne vrednotnice je bilo 29.225, poštne nabiralnice predalčkov je bilo 38.523. Navadnih pisem se je odpravilo 1.435.539.250, pisem z napovedano vrednostjo in poštne zavojev 59.859.010; vplačalo se je na 32.924.665 poštne nakaznicah 1.547.904.562 K; izplačalo se je na 34.674.469 poštne nakaznic 1.684.688.688 K. Časopisov se je odpravilo po pošti 215.766.300. Dostaviti ni bilo mogoče 985.569 poštne pošiljatev, oziroma pisem. Poštne znamke se je razprodalo 1.254.294.101, na ovitkih, zalepkah, dopisnicah itd. je bilo že odtisnjenih 20.403.229 znamk. Brzojavne proge so bile dolge 42.918 km. Dolgost brzojavnih žic je znašala 214.944 km. Vseh brzojavnih postaj je bilo 6409. Sprejelo, oziroma naprej poslalo se je 18.846.187 brzojavk. Telefonskih postaj (central) je bilo 575, vseh javnih govornic je bilo 797, vseh postaj za naročnike 58.558. Javne telefonske govornice je imelo 899 krajev, interurbane zveze pa 629 krajev. Centrale so posredovale pri 183.513.636 lokalnih in pri 1.972.824 interurbanih razgovorih. Nadalje so posredovale centrale 2.035.113 brzojavk, 38.608 fonogramov, 5400 brzojavnih aviz. — Oseba je bilo: pri podilnih poštah in brzojavnih oblastih 3666, pri poštah blagajnah in eraričnih poštah uradih 32.264, pri poštah uradih 1. do 3. razreda 22.464 oseb. — Dohodki pošte in brzojava brez poštnohраниlišnega urada so znašali 139.189.032 K, skupnih izdatkov pa 133.964.942 K, potemtakem je bilo prebitka 5.224.089 kron, t. j. za 1.219.760 K manj kot leta 1905. Poštnohраниlišni urad je imel posebej dohodkov 7.427.189 K. Ako razdelimo dohodke na posamezne panoge, dobimo: dohodki iz poštne pristojbine 111.898.181 K, dohodki brzojava 13.375.489 K, dohodki telefona 10.195.725 K, drugi in izredni dohodki 3.719.636 K. Izmed izdatkov odpade za osebo 84.165.441 K, za stvarne izdatke 43.444.074 K, za izredne izdatke 5.048.118 K.

* **Rusija**. Poprej slavljeni junaki iz rusko-japonske vojske sede zdaj kot obtoženi pred vojaškim sodiščem v Peterburgu. Največjo pozornost vzbuja general Stössel; poleg njega sedi general Reuss, general Fock, in prejšnji poveljnik Port Arturja, general Smirnov. Obtoženci se smatrajo vsi za nedolžne. Za pričevanje je povabljenih 120 oseb. General Kuropatkin je govoril v prid Stösslu, zvrčal pa je krivdo na Focka. Zelo ugodno za vse obtožence se je izjavil general Nikitin.

* **Poljsko maščevanje za Poznanjsko**. Iz Varšave poročajo: V prostore tukajšnjega „Jacht“ kluba so udri trije neznanji moški, ki so bili oboroženi z Browning-revolverji. Zgrabili so kipe cesarja Friderika in cesarja Viljema II. ter jih vrgli skozi okno, kjer so se razbili na drobne kosce. Vlomilci so ušli. — To je bilo poljsko maščevanje za dogodke v prusko-poljskih pokrajinah.

* **Spomini na kralja Oskarja**. O pokojnem švedskem kralju Oskarju II. pripovedujejo mnogo mičnih anekdot. Francoski botanik Gaston Bonnier je potoval v znanstvene namene po Švedskem. Nekega dne je botaniziral blizu Stokholma. Pri tem je naletel na drugega učenjaka, ki je tudi marljivo iskal in zbiral rastline, dočim je njegova žena jezdila na malem osličku. Med obema učenjakoma se je brž razvil živahen pogovor o stroki, ki sta oba živela za njo. Ko je prišel čas kosila, je vprašal Bonnier tovariša, kje bi bila v bližini dobra gostilna. Obedujete

vendar z menoj in mojo ženo, ga je tujec ljubeznivo povabil. Bonnier je ponudbo sprejel in odpravil se na pot v Stokholm. Med razgovorom Francoz niti opazil ni, da so prišli pred 'kraljevi grad', kjer so tujca in ženo pozdravljali z globokimi pokloni. Bonnier je ves zmeden obstal, a tovariš ga je spodbudil s prijaznim nasmehom: „Le hodite z nama! Kaj morem za to, da sem švedski kralj.“ — Nekoč se je kralj vrnil z lova v svoj lovski gradič Ulriksdal. Pred ograjo sta čakala dva angleška turista. Kralj ju je spustil v grad in takoj se je pričel živahen razgovor z „vodnikom“. Angleža sta povedala, da imata priporočilo na kralja, ker bi si rada ogledala grad. Kralj ni niti trenil z očmi, temveč je turista vodil po vseh dvoranah, ter jima razkazoval in razlagal. Na koncu ogledovanja je začel en Anglež iskati po denarnici napitnino, dočim je drugi vprašal: „Grad vam je res izborno znan; ali imate dobro službo v njem?“ — „O, hvala, ni ravno slaba,“ je odgovoril skromno kralj, „sem takorekoč lastnik gradu.“

* **Veliko dejansko rodoljubje.** Češki arhitekt Mihajl Zeyer, bratranec nedavno umrlega pesnika Zeyerja, je zapustil vse svoje imetje v dobrodelnne namene. Glavno volilo v znesku 300.000 K je volil pokojnik za ustanove ubogim pa izvrstnim slušateljem češke tehnike v Pragi brez razlike na stroko tehniških študij, 50 tisoč kron deželnemu podp. društvu za pljučne bolezni; 10 tisoč kron zavodu za slepce v Pragi, 38 tisoč kron za podporo ubogih slušateljev češke narodnosti na državni trgovski šoli in še več drugih manjših volil.

* **Siromaštvo na Dunaju.** Ogrevalnice na Dunaju so vedno polne. Tekom štirih tednov je iskalo 327.422 siromakov — za 24.910 več kot lansko leto ob istem času — zavetja pred zimo in gorke hrane. Oseb, ki nimajo pronočišča, je prišlo v ogrevalnice 14.288, torej za 961 več kot lansko leto.

* **Röntgenovi žarki med perutnino.** Blizu San Frančiška v Ameriki ima nek farmer z imenom Rudolf Spreckles ogromno množico perutnine, namreč okolo 20.000 glav. Spreckles je razvidel, da kokoši, ki ne neso, ne donajajo nikakega dobička, marveč mu celo povzročajo škodo. Ker mu pa pri takšni množici ni bilo mogoče zaslediti kokoši, ki ne neso, mu je prišlo na um preiskati vse kokoši z Röntgenovimi žarki. V eni uri je bilo moči pregledati po 30—40 kokoši. Kokoši, pri katerih je bilo dokazano, da nimajo v sebi jajc, so se določile za izkrmljenje in prodajo, in gospod Spreckles se hvali, da mu na ta način njegova reja perutnine dokaj več vrže. — Slehrnemu se seveda ni mogoče na ta način prepričati o vrednosti svojih kokoši, kar se tiče jajc, zaradi tega opozarja Prangs v svoji knjigi o perutnini na naslednja zanesljiva znamenja. Kokoši, ki obilo neso, imajo greben temen, one, ki slabo neso, pa bledordečkast. Priporočila pa raztolčene lupine ter apnenno tvarino sploh da se s tem poveča nosečnost jajc.

* **Pršne kopeli za pijance.** Na centralni policijski postaji v Clevelandu v Ameriki hočejo izboljšati metodo, s katero preganjajo pijance. Na vse zgodaj jutraj bodo vsakega pijanca, ki je bil aretovan radi pijanosti, postavili pod pršno kopelj. To bo znabiti pomagalo, da se bodo vrste pijancev zmanjšale, kajti pijan biti in pršna kopelj, to bo nekaj hudega. Po ukazu župana bodo napravili 6 pršnih kopeli in vsak, ki bo aretovan pijan, jih bo moral okusiti.

* **20 let poročen, a še ni videl žene.** Prav romantično je življenje nekega C. Hoskina. Že 20 let je oženjen, vendar svoje žene še ni videl, ker je bil slep. Naenkrat je po srečni operaciji spregledal in sedaj vidi prav dobro. Vse na okolu stoječe je videl in spoznal. Zelo želi videti svojo ženo, a ona prebiva sedaj v Colorado Springs. Obvestili so jo o srečnem izidu operacije in brezdvomno bo takoj prihitela k možu.

* **Koliko časa zapravi ženska pred zrcalom?** Na to vprašanje je odgovoril neki poznavatelj žensk, ki jih je premotril kot brat, nečak, zaročnik, mož, oče in ded. Za merilo je vzel žensko dobo od 6.—70. leta. Deklica od 6.—10. leta stoji pred zrcalom dnevno 7—10 minut; od 10.—14. stoji nadebudna deklica dnevno do četrte ure; od 15.—20. stoji krasne deklice po 25—30 minut; od 20.—30. potrebujejo mlade in lepe dame od 30—60 minut. Naslednjih 30 let postane ta čas zopet manjši. Skupaj stoji ženska pred zrcalom 242 dni, 5862 ur ali 349.475 minut ali pa še bolj enostavno povedano: osem mesecev dan in noč!

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Denarni promet.

Dunajska borza. Vsled neugodne industrijske svetovne konjunktore je opaziti padanje industrijskih papirjev, vendar pa je vsled ugodnega poročila, da je angleška banka zvižala obrestno mero in diskont, zavlada nekoliko trdnjša tendenca. Izboljšale so se kreditne akcije na 635, ogrska kreditna banka na 765, zavod za zemljiški kredit

na 1030, zemljiška banka na 409-75. Izmed transportnih vrednosti so poskočile akcije državnih železnic na 675, Lombardi na 150, Ferdinandova severna železnica za 15 K na 5235. Alpske montanske akcije so se zboljšale na 595-50. Bančna obrestna mera 6%, privatni diskont 5³/₈, daljši 6¹/₈ do 6¹/₂%.

Promet s pridelki.

Vsled ugodnih poročil iz Amerike, posebno pa vsled zadnjega hudega mraza, ki zna ozimini, ki je le malo kje pokrita s snegom, precej občutno škodovati, je bilo povod, da so se cene, ki so med božičnimi prazniki nekoliko padle zopet dvignile. Sicer žitni trg nikakor ni živahen, vendar je posebno pri rži zadnji čas precej padla cena zopet poskočila, dasiravno ni mnogo kupcev. Tudi oves in koruza sta se zboljšala.

Cene za vsakih 50 kg so notirale ab Dunaj:

Pšenica, tiška nova, 76 do 79 kg K 13 15 do K 13 60; slovaška nova 77 do 81 kg K 12 30 do K 12 65; nižeavstrijska in moravska, nova K 11 95 do K 12 20.

Rž, slovaška nova 72 do 75 kg K 11 80 do K 12 05; peštanska nova 72 do 75 kg K 11 85 do K 12 10; avstrijska 72 do 75 kg K 11 65 do K 11 85; ogrska 72 do 74 kg K 11 75 do K 12 —.

Ječmen moravski K 9 80 do K 10 50, slovaški K 9 — do K 10 40.

Koruza, ogrska K 7 95 do K 8 15.

Oves, ogrski srednje vrste K 8 95 do K 9 20; prve vrste K 8 70 do K 8 95.

Špirit kontingentira prompt ab Dunaj K 62 — D, K 62 60 Bl. Cena euaka.

Repno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 98 — D, K 99 —.

Laneno olje vsakih 100 kg prompt ab Dunaj K 69 50 do K 70 —.

Petrolej vsakih 100 kg: kavkaško rafinirano brez soda, prompt ab Trst, transito K 11 50 do K 12 — B.

Meso. Cene za kilogram so sledeče:

goveje meso prednje K 0 60 do K 1 64

„ „ zadnje „ 0 90 „ „ 1 84

telečje „ „ „ 0 80 „ „ 1 80

svinjsko „ ogrsko „ 1 — „ „ 1 80

ovčje „ „ „ 0 80 „ „ 1 06

Mast za vsakih 50 kg: domača, svinjska, s sodom prompt K 72 50 D, K 73 — B ab Dunaj.

Loj, prompt K 37 50 D, K 38 — B ab Dunaj.

Slanina, bela brez zaboja prompt K 59 — D K 59 — B ab Dunaj. Cena padla.

Sladkor, v kockah za 100 kg; brutto K 74 — D K 75 — B, kristalni sladkor prompt K 65 — D, K 65 50 B ab Dunaj.

Kava, za vsakih 50 kg: Santos Good Average K 49 — D; K 50 — B; Santos Perl Good K 53 — D; B. 54 — K prompt od Trsta. Tendence mirna.

Pregledovanje mleka. Na tretjem mednarodnem mlekarskem kongresu v Haagu je bila sprejeta nastopna resolucija: Povsod se mora uvesti veterinarsko, kemično in bakteriološko pregledovanje mleka. 2. Hlevi se morajo zidati po zdravstvenih predpisih. 3. Hleve in živino naj pregledujejo zdravstveni nadzorniki vsaj vsake tri mesece.

Zavarovanje poljskih delavcev na Danskem. Danski minister notranjih zadev je predložil zbornici zakonski načrt za zavarovanje poljskih delavcev. Zavarovanje bo prisilno in se bo tikalo le onih poljedelskih in gozdarskih podjetij, ki plačujejo čez 12.000 K letnega davka. Manjši posestniki morejo pristopiti prostovoljno, in država plača zanje polovico donoskov. Ta letni državni prispevek je določen na 165.000 K. Na podoben način hočejo preurediti to zavarovanje na Nemškem.

Trgovski promet z živino v pret. letu. Po statističnih pregledih je nazadoval trgovski promet v prvem polletju pret. leta tako glede izvoza kakor tudi uvoza. Izvoz klavne živine je padel za 15.345 kosov, kar pomeni nazadovanje za več nego 9 milijonov kron. Najbolj je nazadoval izvoz goveje živine, dočim se je izvoz cvac in prašičev nekoliko povečal. Tudi izvoz mesa je padel za okroglo 1 milijon kron vrednosti. Nazadovanje izvoza kaže posebno izvoz goveje živine v Nemčijo, nasprotno pa je poskočil izvoz ovac tako v Nemčijo kakor tudi v Belgijo. Izvoz prašičev je šel večinoma v Švico. Meso se je izvažalo na Nemško, v Švico, na Francosko in v Romunijo. — Uvoz klavne živine v našo monarhijo je nazadoval v primeri z lanskim prvim polletjem za 78.037 glav, kar pomeni približno 11 milijonov kron vrednosti. Da je uvoz tako padel, je v prvi vrsti pripisovati zaprtiji Srbije. Uvoz iz drugih držav v našo monarhijo je precej neznamenat, samo Italija je uvozila 4931 glav goveje živine in istotako Őrnagora 1150 govedi.

Kaj more našega kmeta rešiti, to je naslov ponatisa lista „Kmetovalec“, ki se prilaga kot uloga slovenskim dnevnikom.

V tem listu s ponosom narekava vodstvo kmetijske družbe Kranjske, koliko je družba, oziroma je ravnatelj in člani odbora storil za razvoj našega kmetijstva.

Brez dvombe je, in priznati se mora, da je kmetijstvo v zadnjih letih s poukom in rabljenjem raznih snovi za zboljšanje travnikov itd. napredovalo — isto tako tudi pri živinoreji. — Vendar pa je temu napredku stavljen neki naravni mejnik, preko katerega še tako razumna družba ne more, ako se v to ne porabijo druga t. j. tehnična sredstva — in da je končno tudi vzbujanje in vzgajanje kmetovalca za samopomoč, kakor to list priporoča. brezuspešno delo.

Praktično se da zemlja v prid rasti zboljšati z naravnimi in umetnimi gnojili — pri tem pa mora biti zemlja kot taka za vsprejemo teh gnojil usposobljena. Travniki in njive v ugodnih legah pridobijo po kajnitui, žlindri, kostni moki itd., nikakor pa se ne bo dosegel primerni uspeh — ako se rabijo ta sredstva na močvirnih tleh.

Naša dežela pa je zlasti po dolinah, po kojih se pretakajo potoki in vode, večinoma močvirna — večina travnikov je tedaj v takem stanju, da bi kmetijska družba z njenimi dosedanjimi sredstvi, tudi ako bi obstala tisoč let, ne imela boljšega uspeha, kakor ga ima sedaj. Ves napredek v kmetijstvu t. j. v poljedelstvu in živinoreji odvisen je tedaj od melioracij travnikov, oziroma dolin kranjske dežele. Smelo trdimo, da je nad 50% naših dolin močvirnih.

Dela melioracij pa presegajo delokrog kmetijske družbe, marveč so zadeve, kojih rešitev imata vršiti dežela in država.

Vse kronovine širne Avstrije razpolagajo z državnimi melioracijskimi uradi — edina Kranjska je kot pastorka brez takega zavoda sedaj in zakaj to? Samo vsled nepoznanja okoliščin in morebitnih zasebnih interesov.

Po velikem trudu dosegel je sicer pred leti gospod ravnatelj Povše, da je vlada ustanovila melioracijski zavod za Kranjsko. Ta zavod pa je bilo mrtvo rojeno dete — ki je vsled neznatnih vzrokov tekom par mesecev poginilo. Pogajanja radi osebja med državo in deželo so ta imenitni zavod uničila. Vzemimo, da bi bil načelnik tega urada na leto le en mali melioracijski načrt izdelal imeli bi danes že nekaj takih načrtov in najbrže tudi že enega ali več teh izvršenih. Tako pa nimamo ničesar in tudi v tej dobi nismo bili deležni dobrot državnega melioracijskega zaklada v toliki meri kot bi je bili sicer.

Sedaj ko se gre za podporo kmetovalcem, in ko je država voljna vporabiti vsa sredstva, da se produktivnost zemlje dvigne, je tedaj čas, da se poslanci, kojim je v istini kaj za podporo kmetijstva postavijo na stališče splošne melioracije in asanacije naših mlakužnih dolin, in zahtevajo v to izdatno državno pomoč. V to svrhu upreže naj se druga tehnična sila — državni in deželni tehnični urad oba naj poleg kmetijske družbe rešujeta kmeta, delovanje družbe je po mojem mnenju dospelo do kraja.

Rešitev dolin zdi se mi tudi boljša nego ona planin, s kojo je pričelo sedaj poljedelsko ministrstvo po naših agraricah, a bolje je nekaj kot nič. Namen teh vrstic pa naj bo, da se odločilni krogi prično lotiti dela ondi, koder je uspeh gotovo izdatnejši.

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Zahvala.

Družba sv. Cirila in Metoda vršč s tem svojo prijetno dolžnost, da ob koncu leta 1907 vsemu slovenskemu časopisju, ki jo je v preteklem letu, bodisi z nabiranjem prispevkov v družbine namene, bodisi z objavljanim družbinim notic podpiralo, izreka svojo toplo zahvalo.

Obenem pa si dovoljuje družba prositi slovensko časopisje, da jo blagovoli v njenem stremljenju v istem smislu, kakor doslej, podpirati tudi v letu 1908. — Vsem tem listom: „Veselo novo leto!“

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Svojo bogato zalogo

VOZOV

novih in že rabljenih priporoča

izdelovatelj vozov

FRAN VISJAN

v Ljubljani, Rimska cesta št. 11.

Etika in politika.

Pređaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil.
docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav.
Schwentnerja v Ljubljani.

Ustanovljeno 1842.

Telefon šte. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža.
Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska
in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna:
Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:
Igriške ulice 6
Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1'— lit.	Tropinovec navad. K 1'— lit.
III. „ 1'10 „	III. „ 1'10 „
II. „ 1'30 „	II. „ 1'20 „
I. „ 1'50 „	I. „ 1'40 „
Drožnik III. „ 1'30 „	Brinjevec III. „ 1'40 „
II. „ 1'50 „	II. „ 1'80 „
I. „ 1'80 „	I. „ 2'— „

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 1/10 litra.

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica
narodni liker
od K 1'10 do K 1'20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev
od K 1'— do K 1'60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter
i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna
nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer
steklenice 10 vin komad in sodi 5 vin liter franko
Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Trgovsko-obrtna zadruga v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

naznanja, da je pričela dne 2. januarja 1908 poslovati.

(Pisarniški prostori: Sodnijske ulice šte. 3, hiša dr. Pirca).

Sprejema: vloge na knjižice ter jih obrestuje po 4 1/2 %
rentni davek plača zadruga sama, vloge na
tekoči račun, na zahtevo dobi stranka če-
kovno knjižico.

Daje posojila proti menici, oziroma zadolžnici (na od-
plačilo), na vrednostne papirje, na zadrugne
deleže, na blago, na knjižne terjatve in na
hipoteke.

Eskoptira trgovske menice.

Izdaja nakaznice na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

Vsa pojasnila se dobijo brezplačno v zadrugni pisarni. Uradne ure dopoldne od 9.—12., popoldne od 3.—5.

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4

priporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih
knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil,
plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Poštena in solidna postrežba!

FR. STUPICA

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

Marije Terezije cesta št. 1 poleg „Figabirta“ Ljubljana Valvazorjev trg št. 6 poleg Križev. cerkve.

Največja zaloga slamoreznic, mlatilnic, gepelnov, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, plugov in bran,
pump in ovi za vodo, vino in gnojnice. — Ravnotam se dobijo vedno po najnižjih cenah, železni nagrobni
križi, štedilniki, peči, kuhinjska oprema, vse orodje za kovače, ključavnice, kleparje, mizarje in tesarje,
portland in roman cement, traverze in železniške šine. Za kmetovalce posebne važnosti so ročno-povlečne
grablje, s katerimi naredi jedna oseba v istem času toliko, kakor z navadnimi grabljami šest oseb, dalje plugi
patent „Sack“. Posamezniki za mleko in vsa druga oprema za mlekarne.

Poštena in solidna postrežba!

GRIČAR & MEJAČ

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za go-
spode, gospe, dečke in deklice. Ceniki zastonj

..... in poštnine prosto.

AVGUST BELLE

Unec pri Rakeku,

prva in edina domača opekarna s sušilnim stiskanjem (Trockenpressung).

Prične izdelovati pomladi 1908 zidarsko, zarezno in vso drugovrstno opeko v vsaki množini.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovrat-
niki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrat-
niki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, rezice, kre-
pince in žnore za tapetnike.
Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in
odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne
podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za kro-
jače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpas-
niki in kopalne obleke.

Modreč in potrebščine za modreč.

Glace-rokavice in rokavice za uniformi-
rance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospe in dečke, spodnje hlače, ovrat-
niki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo,
trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice
in sport-pasovi

Nogavice, naramnice, odeje in blazine
za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice,
dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet,
trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne
čepice, torbice in drugi domači narodni
izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za
Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštnem povzetju

za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavic. Močna brisalica.
Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škatlji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne
ugajalo, vrnem denar nazaj. 15

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naro-
čajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!